

En simpel strøm af agitation og fusk

Af
STEEN HILDEBRANDT
Professor ved
Handelshøjskolen i Århus

Med

Kai Kristensen og Hans Siggaard Jensen

Forlaget Nyt fra Samfundsvidenskaberne og Center for Virksomhedsudvikling og Ledelsesteknologi ved Handelshøjskolen i København har udsendt bogen På en bølge af begejstring. Forfatterne er Bøje Larsen og Peter Aagaard.

Bogens første sætning lyder: "Hvordan startes og fastholdes projekter i den offentlige sektor i dag?" Det er bogens problemstilling. Konkret er bogen en analyse af beslutningsprocesserne vedrørende dannelsen af de tre institutioner Learning Lab Denmark, Center for Ledelse og KaosPiloterne. Bogen fremtræder som en videnskabelig afhandling, der især fokuserer på samspillet mellem embedsmænd, politikere og det, man i bogen kalder ildsjæle. Det er disse ildsjæle, der er baggrunden for bogens fokusering på begrebet begejstring. Bogen er imidlertid så uredelig og tendentiøs i sine tre såkaldte case-analyser, at det er svært at tage de tilløb til analyser og generaliseringer, som bogen angiveligt også indeholder, alvorligt.

I mere end 30 år har vi studeret samfundsvidenskab. Vi har aldrig set en bog som den foreliggende. I Danmark har vi haft en tradition for redelighed inden for samfundsvidenskaberne. Denne bog er et brud på denne tradition. Den overskrider ikke bare grænserne for videnskabelig og faglig redelighed, men også for almindelig hæderlighed. Det eneste videnskabelige ved bogen er, at dens forfattere smykker sig med videnskabelige titler: Den ene har titel af professor og den anden af forskningsmedarbejder.

Der er forskel på ringe håndværk, manglende overblik og klarhed og fejltolkninger, og på bevidst undertrykkelse af information, bevidst fordrejning af fænomener og forløb, bevidst vildledning af læseren og emotionelle karakteristikker af involverede, beskrevne personer. Det første giver en dårlig karakter. Det sidste fratager de pågældende retten til overhovedet at være med. Derfor ville de to forfattere ikke få en dårlig karakter. De ville ingen karakter få.

Bogen indeholder ikke egentlige og eksplicite metodeovervejelser eller redegørelser for det teorigrundlag, den baserer sig på. Dog er det klart, at bogen er præget af Max Weber og hans forestillinger om bureaukrati og rationalitet som ideal, men også forskere fra helt andre traditioner citeres, f.eks. James March, Nils Brunsson, Michael Gibbons m.fl. Bogen er karakteriseret ved en direkte form og skrivestil, der f.eks. indebærer, at den fra side ét tager fat på en behandling af den problemstilling, der præsenteres i den første sætning i bogen.

Men derudover er det mest klare i bogen, at den har en hensigt, at den har et formål; den vil noget, og det præger bogen i en sådan grad, at dens tone, ordvalg, kildevalg, person- og institutionskarakteristikker, eksempelbeskrivelser og til- og fravalg er ikke blot subjektive, men tendentiøse og personkrænkende. Bogen er personlig og subjektiv på en måde, der er uhyre sjælden i dansk samfundsforskning. Og som er ubehagelig. På snart sagt alle dimensioner af forskning og forskningsformidling overskrider bogen de grænser for faglig og videnskabelig redelighed, der må kræves af personer, der skriver i en forskningsinstitutions regi og navn. Og derfor rejser bogen det enkle, men vigtige spørgsmål: Kan man det? Kan man skrive, hvad man vil om andre mennesker og institutioner, uden at det får konsekvenser?

Den problemstilling, som bogen hævder at ville belyse, er både relevant og interessant. Men forfatterne er så forhoppede på at komme i gang med deres forehavende, nemlig at nedgøre nogle mennesker og projekter/institutioner, at de ikke overholder de almindelige regler for, hvordan man formulerer sine videnskabelige spørgsmål og antagelser, eller redegør for hvilke metodemæssige og kildemæssige overvejelser, man har gjort sig. Eller redegør for, hvilke begrænsninger og problemstillinger, den valgte metode indebærer set i forhold til det konkrete studerede fænomen eller genstandsfelt. Det hænger sammen med, at man på forhånd har svaret. Man véd, hvad man vil, nemlig kritisere, ironisere og mistænkeliggøre nogle beslutningsprocesser og de personer, resul-

tater og aktiviteter, der er involveret i og resultatet af disse beslutningsprocesser. Det er utilstedeligt i enhver sammenhæng, og i særlig grad i en forskningssammenhæng.

Forfatterne bruger et stort antal linier i forordet på at overbevise læseren om at de, forfatterne, skam ikke er misundelige. Psykologer bør studere dette forord, for det er da vist aldrig før set, at to påståede forskere i et forord indædt argumenterer for, at de ikke er misundelige. Men det er, hvad de to forfattere gør. De har så dårlig samvittighed over deres forehavende, at de i forordet må forsikre læserne om deres reelle hensigter. Det er uhørt. Men det er nødvendigt, når man ikke har reelle hensigter. Og det er præcist, hvad disse forfattere ikke har. Eller rettere: De har hensigter, men de er ikke båret af en videnskabelig redelighed og nysgerrighed. De ikke engang tilstræber objektivitet eller redelighed.

At man beslutter sig for at tegne et billede af nogle personer, projekter og institutioner, og herefter går ud og finder brudstykker af virkeligheden til at illustrere, bevise – eller hvad man nu vil kalde det – at det forholder sig, som man på forhånd har besluttet sig for, at det skal forholde sig, har intet med forskning at gøre. Det er hverken forskning eller for den sags skyld journalistik.

Det ændrer ikke ved dette, at de to forfattere ikke eksplicit i bogen betegner bogen som forskning eller karakteriserer den som forskning. Det ligger implicit i hele bogens tilgang og form, at vi her står over for en videnskabeligt undersøgelse, hvor man har interviewet en række personer, som man i parentes bemærket ikke får en samlet præsentation af, hvad der også er lidt usædvanligt. Vi indrømmer forfatterne, at de er konsekvente i deres stil og forehavende. Man kunne forestille sig, at de ind imellem forfaldt til almindelig redelighed og nuanceret fremstilling, men det gør de ikke. Det er godt gjort. Og det har som konsekvens, at de personer, fænomener og forløb, der her studeres, i virkeligheden fremstod mere klare før end efter endt læsning, fordi bogen, stik imod intentionen i al forskning, skjuler, fordrejer og fortier.

Bogen indeholder en lang række faktuelle fejl og unøjagtigheder. Hertil kommer, at den er ikke blot selektiv, men manipulerende og tendentiøs i dens udvælgelse af citater, eksempler, personer, begivenheder m.m. Den indeholder følelseladede og krænkende beskrivelser og karakteristikker af personer og personrelationer, som er uhørte i en forskningssammenhæng. Bogen indeholder så mange og markante brud på forskningsmæssig redelighed, at den bør trækkes tilbage. Den udgi-

ves af et forlag og en videnskabelig institution, der har stolte traditioner, men det, der her præsteres og præsenteres, hører ikke hjemme i et dansk forskningsmiljø.

For dansk forskning i almindelighed, og for Handelshøjskolen i København i særdeleshed, er det derfor stærkt beklageligt, at en publikation som denne får lov at optræde forklædt som forskning og forskningsbaseret formidling og debat. Det er hverken forskning, forskningsformidling eller forskningsbaseret debat, men simpel agitation, der præsteres, og det er ikke forskning, men fusk, der er den gennemgående tilgang.